

Εισαγωγική Ομιλία του Προέδρου της Κυπριακής Ένωσης Επαγγελματιών Βιβλιοθηκariών κ. Σάββα Πετρίδη

Όταν ως Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΕΒ επισκεφτήκαμε το μεγάλο ευεργέτη Κώστα Πική για να του εκφράσουμε το θαυμασμό αλλά και την ευγνωμοσύνη μας για τη μεγάλη του δωρεά των £100.000.- στο Δήμο Λευκωσίας για τη δημιουργία Δημοτικής Βιβλιοθήκης στη Λευκωσία, ρωτήσαμε το δωρητή πώς κατάληξε στην απόφασή του αυτή. Και ο γέρο Πικής τότε, με απλά και μεστά λόγια, απάντησε: Πρώτα, αποφάσισα να κάνω μια δωρεά στην πόλη που με δημιούργησε κι ύστερα από αρκετή σκέψη, έφτασα στο συμπέρασμα, πως το μεγαλύτερο αγαθό, που μπορείς να προσφέρεις σε μια πόλη είναι μια δημόσια βιβλιοθήκη.

Έντιμοι Κύριοι Βουλευτές,
Κύριε Εκπρόσωπε της Ελληνικής Πρεσβείας,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της Κυπριακής Ένωσης Επαγγελματιών Βιβλιοθηκariών σας καλωσορίζω στο Συμπόσιο Βιβλιοθηκονομίας, που οργανώνει η Ένωσή μας με θέμα: **«Βιβλιοθήκες και Βιβλιοθηκονομία στην Κύπρο σήμερα»**.

Ο γενικός σκοπός του συμποσίου αυτού είναι διπλός: πρώτο να φωτίσει το σοβαρότατο ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν οι βιβλιοθήκες στη ζωή της σημερινής κυπριακής κοινωνίας, που τα τελευταία 13 χρόνια ζει κάτω από την κάννη του Τούρκου εισβολέα απειλούμενη με φυσικό εθνικό αφανισμό και με αγωνία πορεύεται το δρόμο του σκληρού αγώνα για επιβίωση και επούλωση των πληγών που της προκάλεσε η Τουρκική εισβολή το καλοκαίρι του 1974 και δεύτερο μέσα από τη συζήτηση και

ανάλυση των θεμάτων του συμποσίου να διερευνηθούν τρόποι και να διαμορφωθούν εισηγήσεις που θα υποβληθούν στις Αρχές για βελτίωση της οργάνωσης των βιβλιοθηκών και ανάπτυξη των υπηρεσιών που προσφέρουν στο κοινό τους.

Η ανάγκη για την πραγματοποίηση αυτού του συμποσίου καθώς και άλλων παρόμοιων δραστηριοτήτων πηγάζει από το αίσθημα της ευθύνης που νοιώθουμε να βαραίνει εμάς τους βιβλιοθηκάρους γιατί έχουμε σαφή γνώση του μεγάλου ρόλου που μπορούν να αναλάβουν οι βιβλιοθήκες μας στη γενική προσπάθεια για ευημερία του τόπου μας και του κοινού μας. Κι αυτή η πίστη προέρχεται από το γεγονός ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν τη μνήμη του πολιτισμού μας. Είναι οι παρακαταθήκες των πιο αξιόλογων εμπειριών μας ως ανθρώπων και ως λαού. Αυτή η μνημονική λειτουργία των βιβλιοθηκών είναι ζωτικής σημασίας στη συνέχιση της πολιτιστικής και εθνικής μας ταυτότητας.

Χάρis στις βιβλιοθήκες δεν περιοριζόμαστε μόνο στα ποιητικά, πεζά, ιστορικά, λαογραφικά κ.ά. έργα που κυκλοφορούν σήμερα. Στις Βιβλιοθήκες μας περιμένουν όλα τα έργα που γράφτηκαν πριν από μας. Κι αν κάτι δεν υπάρχει σε μια βιβλιοθήκη μπορούμε τώρα, με τη σύνδεση που έχουμε δημιουργήσει με τις βιβλιοθήκες του εξωτερικού, να το έχουμε στα χέρια μας σε 15 μέρες. Με μια φράση οι βιβλιοθήκες μας παρέχουν την ευχέρεια να χρησιμοποιούμε τις σημαντικές εμπειρίες και τη σοφία των ανθρώπων που έζησαν και έδρασαν πριν από εμάς, σε διάφορες περιόδους της ιστορίας. Και είναι αυτό μια πολύ μεγάλη δύναμη και μια απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της πνευματικής μας δημιουργίας η οποία να παρουσιάζει συνοχή και εναρμόνιση με την παράδοση. Διαφορετικά τα νέα έργα δε θα έχουν ή θα έχουν ανεπαρκή πνευματική σύνδεση με τις ρίζες και τις καταβολές μας. Και αυτό το λυπηρό φαινόμενο παρουσιάζεται δυστυχώς σε αρκετές περιπτώσεις. Η ιστορία παραχαράσσεται, η γλώσσα φτωχαινει, οι παραδόσεις εκφυλίζονται σε βαθμό πολύ επικίνδυνο, ιδίως για τις μέλλουσες γενιές. Αυτό το φαινόμενο το είχε επισημάνει από το 1888 η Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδας με γραμματέα το Νικόλαο Πολίτη, η οποία αφού μελέτησε αυτό το θέμα, θεώρησε ως καθήκον της να κάμει κάθε τι το δυνατό για να γίνουν γνωστά και διαθέσιμα τα αρχικά έργα σχετικά με την ιστορία, εθνολογία, νεοελληνική γλώσσα κ.ά. Είναι ενδιαφέρον να αναφέρουμε πως μια από τις πρώτες ενέργειές της ήταν η προκήρυξη μιας σειράς βιβλιογραφικών διαγωνισμών με πρώτο τον καταρτισμό μιας βιβλιογραφίας των αρχικών πηγών για την ελληνική επανάσταση, όπως γ.π. δημοσιευμένα έργα, συλλογές εγγράφων, βιογραφίες, νεκρολογίες, επικήδειοι για πρόσωπα που σχετιζόνταν με την επανάσταση, σχετικές μελέτες τυπωμένες σε φυλλάδια, περιοδικά, εφημερίδες, ποιήματα κάθε τύπου με αναφορά στην επανάσταση και πορτραίτα αγωνιστών τα οποία φυλαγονταν σε δημόσια μουσεία ή ιδιωτικές συλλογές.

Στο χώρο της εκπαίδευσης, οι βιβλιοθήκες αποκτούν ξεχωριστή σημασία, ιδιαίτερα σήμερα που η σχολική μόρφωση δε θεωρείται πια ως αυτοτελής αλλά ως προπαρασκευή για αυτομάθηση και ισόβια μόρφωση όπου η έμφαση έχει μετατεθεί από το δάσκαλο που διδάσκει στο άτομο που μαθαίνει. Εκείνο που χρειάζεται πιο πολύ σήμερα είναι η ζωογόνηση της φυσικής περιέργειας και επιθυμίας του ατόμου για γνώση και πληροφόρηση και η παροχή των μέσων για να ικανοποιήσει αυτή την επιθυμία του για μάθηση με τη δική του πρωτοβουλία και προσπάθεια.

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι εκείνη που θα στηρίξει αυτή την αντίληψη της παιδείας με την προμήθεια των υλικών τα οποία μεταφέρουν τις πληροφορίες και τις γνώσεις χωρίς να δημιουργεί περιορισμούς στη μάθηση και με την κατάλληλη καθοδήγηση και εκπαίδευση του μαθητή να ενθαρρύνει και διευκολύνει τη χρήση της βιβλιοθήκης τόσο για μάθηση όσο και για ψυχαγωγία. Είναι με αυτές τις στάσεις και δραστηριότητες που δημιουργούνται οι χρήστες της βιβλιοθήκης του μέλλοντος.

Είναι αποδεκτό ότι χωρίς βιβλιοθήκες η παιδεία καταντά δογματική. Ετοιμάζει πολίτες με μια επιδερμική επαργύρωση μόρφωσης και πολιτισμού που δεν αργούν να επαναπέσουν στην αμάθεια και να επιδοθούν χωρίς δισταγμούς και τύψεις στο κυνηγητό μιας ευμάρειας πνιγηρής, στο άκοπο ή και γρήγορο κέρδος, στην πολυτέλεια και στον ανταγωνισμό για υλιστική επίδειξη.

Πρωταρχικής σημασίας είναι επίσης η συμβολή των βιβλιοθηκών στην προώθηση της επιστημονικής έρευνας, της τεχνολογικής εξέλιξης και της εμποροβιομηχανικής ανάπτυξης. Χάρης στις βιβλιοθήκες μπορούμε να αποφεύγουμε τα λάθη του παρελθόντος, γιατί μαθαίνουμε από τις εμπειρίες των άλλων. Ο σημερινός επιστήμονας δεν χρειάζεται να ξαναεφεύρει τον τροχό αλλά αντίθετα μπορεί να βρει πληροφορίες στη βιβλιοθήκη πώς να κατασκευάσει ένα τροχό, και από εδώ να ξεκινήσει να εφεύρει κάτι άλλο. Η θεωρία της εξέλιξης του Δαρβίνου και οι νόμοι του Νεύτωνος είναι γνωστά πράγματα και μπορούν να μελετηθούν στη βιβλιοθήκη. Έτσι ο σημερινός επιστήμονας μπορεί να στέκεται στους ώμους των γιγάντων του πνεύματος και να κατορθώνει πράγματα που ούτε αυτοί ακόμη δεν πρόλαβαν να επιτύχουν. Και δεν είναι μόνο την ανακάλυψη νέων εφευρέσεων που υποβοηθεί η βιβλιοθήκη αλλά και την καθημερινή ενημέρωση του κάθε επαγγελματία, είτε επιστήμονα, είτε χειρονάκτη ή εμποροβιομήχανου. Είμαι βέβαιος πως όλοι μας έχουμε μια μεγάλη έγνοια μήπως ο γιατρός μας, ο δάσκαλος των παιδιών μας ή ο δικηγόρος και ο μηχανικός μας δεν ενημερώνονται σωστά πάνω στις νέες εξελίξεις της επιστήμης ή του επαγγέλματός τους. Και αυτή η ενημέρωση και η πληροφόρηση γίνονται από τη βιβλιοθήκη με υλικό που συλλέγει και επεξεργάζεται για να είναι σε θέση να συνθέτει και να δημιουργεί πακέττα πληροφόρησης, εύληπτα και αποδεκτά από τους χρήστες της.

Αυτή δεν είναι παραμόνο μια σύντομη σκιαγράφιση των υπηρεσιών

που είναι δυνατό και πρέπει να προσφέρονται από τις βιβλιοθήκες μας.

Φυσικά πρέπει ν'αναφερθεί πως, με τη σημερινή δομή και οργάνωση που υπάρχει στις βιβλιοθήκες μας, αυτή η ικανότητα είναι δύσκολο ν'αποκτηθεί. Υπάρχουν σοβαρές λειτουργικές αδυναμίες που διορθώνονται μόνο με θεσμικές αλλαγές και οργανωτικά μέτρα.

Πρέπει όμως συνάμα ν'αναφερθεί πως, τώρα όσο ποτέ άλλοτε, διαπιστώνουμε από μέρους της Κυβέρνησης και συγκεκριμένα του Υπουργείου Παιδείας ένα αυξημένο ενδιαφέρο για την καλή λειτουργία των βιβλιοθηκών. Άρχισαν να λαμβάνονται ήδη μια σειρά από μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση με κορυφαίο την προώθηση της νομοθεσίας για τη δημιουργία και λειτουργία της Κυπριακής Βιβλιοθήκης που θα είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη της Κύπρου.

Η αποδοχή από μέρος του κ. Υπουργού Παιδείας της πρόσκλησης της Ένωσής μας ν'ανοίξει τις εργασίες του σημερινού συμποσίου βιβλιοθηκονομίας μας τιμά ιδιαίτερα. Αποτελεί σαφή απόδειξη του ενδιαφέροντος και της επιθυμίας του να προωθήσει τη δημιουργία σωστά οργανωμένων βιβλιοθηκών που να είναι σε θέση ν' ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του κοινού τους.

Εξάλλου η παρουσία τόσο μεγάλου αριθμού προσκεκλημένων και βιβλιοθηκariών υπογραμμίζει τη σοβαρότητα του θέματος και δημιουργεί ανάλογες ευθύνες τόσο για μας τους βιβλιοθηκariους όσο και για την Κυβέρνηση και τις άλλες αρχές που έχουν υπό την ευθύνη τους βιβλιοθήκες.

Προτού τελειώσω ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες της Ένωσης Επαγγελματιών Βιβλιοθηκariών προς τον Κυπριακό Σύνδεσμο Τεχνών Επικοινωνίας και τον Πρόεδρο του κ. Ανδρέα Σοφοκλέους που τόσο πρόθυμα ανέλαβε να διευθύνει τις εργασίες του συμποσίου.

Επίσης ευχαριστούμε την Ελληνική Πρεσβεία και τον κ. Κώστα Επιφανίου για την οικονομική βοήθεια που πρόσφεραν προς την Ένωση για την πραγματοποίηση αυτού του συμποσίου. Ευχαριστίες επίσης οφείλουμε και προς τους εισηγητές και ιδιαίτερα στον κ. Γεωργανο, Προϊστάμενο της Σχολής Βιβλιοθηκονομίας ΤΕΙ Αθήνας, που αποδέχτηκε την πρόσκλησή μας να έρθει στην Κύπρο για να βοηθήσει στην καλύτερη επιτυχία του συμποσίου.

Ευχαριστώ θερμά και όλους εσάς για την προσέλευσή σας στο Α΄ Συμπόσιο Βιβλιοθηκονομίας. Η βοήθεια και η συμπράξασή σας, μας ενισχύει στο έργο μας.

